

Škola	
<b>Program proti šikanování ve škole</b>	
Č.j.:	Účinnost od:
Spisový znak:	Skartační znak: S 10
Změny:	

## Obsah

### 1. Předmět

### 2. Vymezení základních pojmů

#### 2.1 Šikanování

#### 2.2 Verbální šikana

#### 2.3 Fyzická šikana

#### 2.4 Smíšená šikana

### 3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

#### 3.1 Odpovědnost školy a ochraně zdraví žáků.

#### 3.2 Odpovědnost pedagogického pracovníka

### 4. Prevence proti šikanování

#### 4.1 Školní vzdělávací program

#### 4.2 Systém primární prevence sociálně patologických jevů

#### 4.3 Systém dalšího vzdělávání školy

#### 4.4 Informování pedagogických pracovníků

#### 4.5 Systém úkolů pro pracovníky školy v oblasti prevence proti šikaně

#### 4.6 Školní řád

#### 4.7 Spolupráce se specializovanými institucemi

#### 4.8 Krizová telefonní linka k šikaně

### 5. Krizový plán a postupy řešení šikanování

#### 5.1 Postup pedagogického pracovníka a ředitele školy

#### 5.2 Vyšetřování šikany

#### 5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

#### 5.4 Postup rodičů při podezření na šikanování

### 6. Další přílohy:

## Seznam příloh

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Informace pro pracovníky školy

Informace pro rodiče a žáky školy.

Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ

Minimální preventivní program

Policie - šetření a výslech žáků

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Příklady šikanování

Směrnice k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků

Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí (žáků a studentů) ve škole

Směrnice ředitele školy k bezpečnosti a ochraně zdraví žáků

Stádia šikanování

Školní řád

Školní vzdělávací program ...

Úkoly pro pracovníky školy

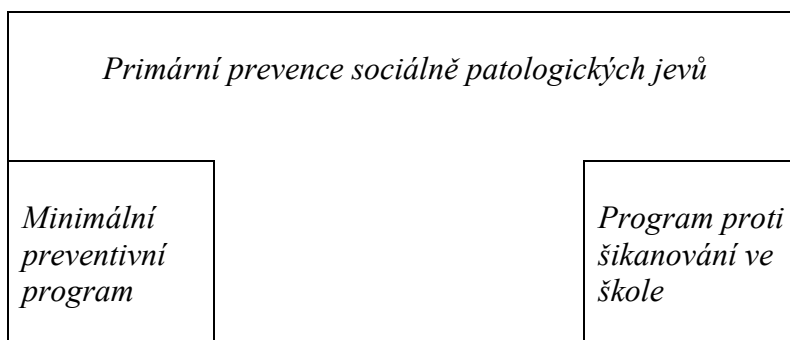
## Právní východiska

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, Č.j. 24 246/2008-6
- Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních Č. j.: 20 006/2007-51

## 1. Předmět

Tento Program proti šikanování ve škole slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy.

Tento program je nedílnou součástí Primární prevence sociálně patologických jevů ve škole a Minimálního preventivního programu školy.



Viz přílohy **Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí (žáků a studentů) ve škole a Minimální preventivní program**

## 2. Vymezení základních pojmů

### 2.1 Šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Podoby šikanování jsou:

#### 1. přímá podoba šikany:

- fyzické útoky v podobě bití,
- vydírání,
- loupeže,
- poškozování věcí,
- slovní útoky v podobě nadávek,
- pomluvy,
- vyhrožování,
- ponižování,
- sexuální obtěžování až zneužívání,
- kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.).

#### 2. nepřímá podoba šikany

- demonstrativní přehlížení,
- ignorování žáka či žáků.

**2.2 Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).**

2.3 Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).

2.4 Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

### **3. Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků**

3.1 Škola je odpovědná souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon. Je povinná zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Viz **Směrnice ředitele školy k bezpečnosti a ochraně zdraví žáků.**

3.2 Pedagogický pracovník je odpovědný podle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Bude-li znám případ šikanování a pedagogický pracovník nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, vystavuje se riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§367, 368 trestního zákoníku).

### **4. Prevence proti šikanování**

4.1 Základem prevence šikanování a násilí ve škole je Školní vzdělávací program ..., který podporuje pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky (a mezi žáky a učiteli) a usiluje o vytváření bezpečného prostředí školy, především kapitola 4 Klíčové kompetence a kapitola 6.1 Osobnostní a sociální výchova a 6.2 Výchova demokratického občana. Viz příloha **Školní vzdělávací program ...**

4.2 Systém primární prevence sociálně patologických jevů, který je dán Směrnicí k primární prevenci sociálně patologických jevů u žáků a Minimálním preventivním programem. Viz přílohy **Směrnice k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí (žáků a studentů) ve škole a Minimální preventivní program**

4.3 Systém dalšího vzdělávání školy

- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky vytváření dobrých vztahů, v podpoře a upevňování zdravých třídních norem žáků jako prevenci šikanování
- vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti problematiky šikanování
- vzdělávání školního metodika prevence ve specializačním studiu podle § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Viz příloha **Směrnice k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků**

4.4 Dále je to informování pedagogických pracovníků, rodičů i žáků o problematice šikanování. Viz přílohy: **Informace pro pracovníky školy** (pro školního metodika prevence, výchovného poradce a ředitele školy, pedagogické pracovníky) a **Informace pro rodiče a žáky školy.**

4.5 Zpracování uceleného systému úkolů pro pracovníky školy v oblasti prevence proti šikaně a jejich postupné zapracování do dokumentů školy (Roční plán práce, týdenní plán práce, pracovní náplně...)

Viz příloha **Úkoly pro pracovníky školy** (ředitel školy, pedagogický pracovník, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce).

4.6 Zpracování prevence proti šikanování do školního řádu a dodržování školního řádu.

Viz příloha **Školní řád**

4.7 Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),

4.8 Školní metodik prevence informuje o krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče

Krizová telefonní linka k šikaně pro učitele, žáky a jejich rodiče: 286 881 059

*(Perspektivně bude uvedené číslo nahrazeno jiným, jednodušším.)*

## **5. Krizový plán a postupy řešení šikanování**

### 5.1 Postup pedagogického pracovníka a ředitele školy

#### Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
2. Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.
3. V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitele školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitele školy.
4. Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.
5. Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

#### Postup ředitele školy

1. Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)
2. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.
3. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů
4. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.
5. V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.
6. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
7. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
8. Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

9. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.
10. Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Viz dále příloha **Úkoly pro pracovníky školy** (Po zjištění)

## 5.2 Vyšetřování šikany

A. Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou):

1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
2. Nalezení vhodných svědků.
3. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
4. Zajištění ochrany obětem.
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

B. Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii.
6. Vlastní vyšetřování.

## 5.3 Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

Při řešení případů šikany spolupracovat s institucemi:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění):

- Policie ČR.
- orgán sociálně právní ochrany dítěte

Viz příloha **Policie - šetření a výslech žáků**

## 5.4 Postup rodičů při podezření na šikanování

Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:

1. Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází.

2. Nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitele školy.

3. V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitele školy.

4. Jsou-li rodiče přesvědčeni, že postupuje škola při řešení šikanování nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy, ..., nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na adrese ČŠI ... Stížnost je možné adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI, stížnost je možno podat i na ústředí tzn. na adresu: Fráni Šrámka 37, 150 21 Praha 5, resp. elektronicky na adresu [posta@csicr.cz](mailto:posta@csicr.cz).

Viz příloha **Informace pro rodiče**

## **6. Další přílohy:**

**Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování**

**Stádia šikanování**

**Doporučená literatura z oblasti školního šikanování**

**Příklady šikanování**

**Informační leták pro žáky ZŠ a pro studenty SŠ**